

Lastensuojelun sijaishuollon vaativa laitoshoido

Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidolla tarkoitetaan sijoitettujen lasten ympärivuorokautista hoitoa, jonka tulee olla lastensuojelulain (417/2007), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaista.

Vaativaan laitoshoidon sijoitetulla lapsella on vaikeuksia kiinnittyä hänen tarvitsemiinsa palveluihin, ja hän tarvitsee aikuisjohtoisia, selkeitä rajoja ja toiminnan rakenteita. Lapsella on hyvin vakavaa oirehdintaa tai sellaista vakavaa oirehdintaa, jolla hän on itselleen tai muille ihmisille vaaraksi. Lapsella voi olla esimerkiksi poikkeuksellista aggressiivista tai asosiaalista käytöstä tai suunnitelmallista väkivaltaista käyttäytymistä. Edellä mainittujen lisäksi lapsella voi olla voimakasta psyykkistä oireilua, rikostaustaa tai runsasta päihteiden käyttöä. Vaativaan laitoshoidon ohjautuvilla lapsilla voi olla erilaisia kulttuuritaustoja. Lapsella saattaa olla taustalla useita aikaisempia sijaishuoltopaikkoja. Myös lapsen vanhemmillä voi olla merkittäviä vanhemmuuden haasteita ja/tai vanhemmat tarvitsevat ammattilaisten neuvoja ja ohjausta oman lapsensa kanssa toimimiseen.

Vaativaan laitoshoidon sijoitettuja lapsia hoitaa koulutettu henkilökunta ympärivuorokautisesti. Vaativan laitoshoidon yksikössä on hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilökuntaa lähtökohtaisesti enemmän kuin perus- ja erityistason laitoshoidon yksikössä, ja samaan yksikköön voi olla sijoitettuna enintään kuusi (6) lasta.

Vaativan laitoshoidon tulee edistää lapsen kokonaisvaltaista kuntoutumista siten, että lapsen terveys, psyykkiset voimavarat, itsetunto, sosiaalisuus, omatoimisuus, kyky käydä koulua ja suhteet omaan verkostoon kohenevat lähtötilanteeseen nähden. Vaativan laitoshoidon tulee tarjota lapselle turvallista ja kuntouttavaa arkea ja mahdollisimman pysyviä ihmissuhteita. Vaativaan laitoshoidon sijoitetut lapset tarvitsevat elämän vakauttamista, tunteiden hallintakeinoja, aikuisten intensiivistä ja aitoa läsnäoloa sekä toimivaa vuorovaikutusta aikuisen ja lapsen välillä.

Vaativaa laitoshoidoa tarjoavassa yksikössä tulee olla vähintään tämän palvelukuvauksen mukainen henkilöstömitoitus, erityisasiantuntemusta tässä palvelukuvauksessa kuvattujen lasten kanssa työskentelyyn sekä moniammatillinen henkilökunta. Lisäksi yksikön käytettävissä on erityispalveluita, jotka ovat välttämättömiä vaativan laitoshoidon toteuttamisessa. Vaativassa laitoshoidossa kiinnitetään huomiota siihen, miten monta näin vakavasti oirehtivaa lasta voi olla sijoitettuna samaan yksikköön.

Palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että lapselle haetaan hänen yksilölliseen tarpeeseensa vastaavat koulu- ja terveydenhuollon palvelut huomioiden myös mahdollisen pedagogisen erityisen tuen tai psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarpeet. Myös peruskoulun jälkeinen toiminta tulee huomioida: lapsella tulee olla mahdollisuus suorittaa toisen asteen opintoja tai vaihtoehtoisesti osallistua johonkin muuhun päivätoimintaan.

Palveluntuottajalla on toimialueensa aluehallintoviraston (AVI) Tai Sosiaali- JA terveysalan lupa- JA valvontaviraston (Valvira) lupa ympärivuorokautisen sosiaalipalvelun tuottamiseen viimeistään sopimuskauden alkaessa.

Palvelun ja palveluntuottajan toiminnan on täytettävä lainsäädännön sekä viranomaismääräysten ja -ohjeiden palvelulle asettamat vaatimukset, joihin palveluntuottaja on velvollinen perehtymään.

Palvelun tarjoamista ohjaavat keskeiset säädökset ja ohjeistukset on lueteltu alla:

- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Julkisuuslaki (621/1999)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983)
- Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021)
- EU:n tietosuoja-asetus (2016/679)
- Pelastuslaki (379/2011)
- Elintarvikelaki (297/2021)
- Työturvallisuuslaki (738/2002)
- Työterveyshuoltolaki (1383/2001)
- Yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelman sisältöä, laatimista ja seurantaa koskeva määräys 1/2014 (Valvira)
- Määräys omavalvontasuunnitelmaan sisällytettävistä selvityksistä ja vaatimuksista 2/2015 (THL)
- Lasten itsemäärämisoikeuden toteutuminen lastensuojelun sijaishuollossa,

ohje 3/2013 (Valvira)

- Lastensuojelun ympärivuorokautinen hoito ja kasvatustehtävä, valtakunnallinen valvontaohjelma 2012-2014 (Valvira)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2020-2023 (Valvira)
- Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen 2021/6 (STM)
- YK:n lasten oikeuksien sopimus
- Lastensuojelun laatusuositus 2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4067-3>

Jättämällä tarjouksen tarjoaja sitoutuu kaikkiin tällä liitteellä mainittuihin laatuvaatimuksiin, vaatimusten tulee täytyä viimeistään mahdollisen sopimuskauden alkaessa. Ehdottomat laatuvaatimukset tullaan todentamaan sopimuskauden aikana vuosittaisella ohjaus- ja valvontakäynnillä yksikössä.

1. HENKILÖKUNTA JA KOULUTUS

Henkilöstömitoitus hoidettavaa lasta kohden on hoito- ja kasvatustehtävissä vähintään 1,8 (tai korkeampi, mikäli voimassa olevassa lainsäädännössä näin säädetään) yksikkökohtaisesti. Vähimmäismitoitukseen lasketaan työsuhteessa oleva koulutettu henkilöstö. Pelkästään hallinnollisia tehtäviä tekevää johtajaa, vapaaehtoistyöntekijöitä, siviilipalvelushenkilöitä, harjoittelijoita, oppisopimusopiskelijoita tms. ei lasketa mitoitukseen.

Henkilöstömitoitus lasketaan seuraavasti: hoito- ja kasvatustehtävissä olevien määrä jaettuna lasten lukumäärällä. Esimerkki: yksikössä on kokoaikaisia työntekijöitä 11 ja lapsia 6 $\rightarrow 11:6 = 1,8$. Henkilöstömitoitusta laskettaessa otetaan huomioon todellinen työaika/kokoaikainen työaika. Kaksi puolikasta työaikaa (osa-aikainen) tekevää työntekijää lasketaan yhdeksi työntekijäksi. Henkilöstömitoituksen osalta toimintayksikön toimiluvassa mainittu henkilöstömäärä on sitova, josta ei tule poiketa, mikäli hoidettavien lasten lukumäärä vähenee.

Kullakin yksiköllä on myös aluehallintoviraston ohjeen mukainen osastokohtainen yöaikainen henkilöstöresurssi.

Hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalta johtajalta (LsL § 60) vaaditaan sosiaalihuoltolain 46 a § 3 mom. mukaisesti soveltuva korkeakoulututkinto, alan kokemus (yhteensä vähintään kolmen (3) vuoden työkokemus lastensuojelun avo- tai sijaishuollosta ja riittävä johtamistaito (koulutukseen sisältynyt tai sen lisäksi hankittu johtamiskoulutus tai

käytännön kokemuksen kautta hankittu johtamistaito). Todistus työkokemuksesta ja koulutuksesta on oltava tilaajan saatavilla. Myös lupaviranomaisen hyväksymä koulutus voidaan hyväksyä kelpoisuuden tuottavaksi koulutukseksi.

Palveluntuottaja vakuuttaa, että sen johtohenkilöitä tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttäviä henkilöitä ei ole tuomittu rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla mistään hankintalain (1397/2016) 80 § mainitusta rikoksesta.

Vastuuhenkilön lisäksi mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään 50 %:lla on sosiaali- ja terveystieteiden tutkinto (AMK, laillistettu ammattihenkilö) tai muu lupaviranomaisen hyväksymä soveltuva korkeakoulututkinto (esim. AMK yhteisöpedagogi) tai entinen vastaava opistoasteen tutkinto ja vähintään kolmella (3) on sosiaalialan tutkinto (AMK, laillistettu ammattihenkilö).

Yksiköllä tulee olla käytettävissä riittävässä määrin laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön työpanosta ja lääkehoidon osaamista turvallisen lääkehoidon toteutumiseksi.

Henkilöstöllä on voimassa olevat yksikkökohtaiset lääkeluvat.

Muulla hoito- ja kasvatustehtävissä olevalla henkilökunnalla on tehtävään soveltuva muu ammatillinen perustutkinto. Henkilökunnan kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne. Mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään kahdella (2) on vähintään kahden (2) vuoden työkokemus lastensuojelun sijaishuollosta. Henkilöstöllä on oltava yhteensä 10 vuotta työkokemusta yksikön erityisasiantuntemuksen alueelta, jakautuneena useammalle työntekijälle. Hoito- ja kasvatustehtävissä on sekä miehiä että naisia.

Yksikössä tulee olla moniammatillista henkilökuntaa tavoitteellisen ja kuntouttavan sijaishuollon toteuttamiseksi: esimerkiksi mielenterveys- ja päihdetyöhön syventynyt sairaanhoitaja, psykologi, päihdetyöntekijä, toimintaterapeutti, perheterapeutti tai perhetyöntekijä. Palveluntuottajan tulee huolehtia, että koko henkilöstöllä on riittävä koulutus ja osaaminen huomioiden asiakkaiden erityistarpeet sekä laitoksen toiminnan luonne ja profiloituminen.

Palveluntuottajan tulee huolehtia laitoksen toiminnan luonteen mukaisen erityisosaamisen kartuttamisesta koko henkilöstölle sekä erityisosaamisen pysyvyydestä yksikössä henkilöstön vaihtuessa. Palveluntuottajalla on saatavissa tähän osa-alueeseen liittyvä

täydennyskoulutusta, joka on viety loppuun koko henkilöstölle ennen sopimuskautta tai sopimuskauden ensimmäisen vuoden aikana. Täydennyskoulutuksen yhteenlaskettu minimipituus on 8 vrk ja sen tulee sisältää ryhmä- ja yksilöopiskelua. Koulutussuunnitelmaa ylläpidetään niin, että erityisosaaminen on riittävää myös henkilökunnan vaihtuessa. Henkilöstön vaihtuessa uudet työntekijät saavat vastaavan täydennyskoulutuksen työsuhteen ensimmäisen vuoden kuluessa.

Toimintaksikössä ylläpidetään ajantasaista listaa henkilökunnasta, sekä henkilökunnan koulutuksesta ja työkokemuksesta. Lista on pyydettyessä tilaajan saatavilla. Henkilökunnalla on säännöllinen ulkopuolinen työnohjaus. Palveluntuottajalla on kirjallinen suunnitelma henkilökunnan työkykyä ylläpitävästä ja henkilökunnan pysyvyyteen tähtäävästä toiminnasta.

Palveluntuottajan tulee ilmoittaa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle lapsen omaohjaajan ja muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien työntekijöiden vaihtumisesta.

2. YKSIKÖN ERITYISASIAANTUNTEMUS

Tähän lyhyt kappale siitä, minkälaista erityisasiantuntemusta yksiköiltä voidaan edellyttää ja tieto, että heiltä odotetaan selvitystä? Myös tarjouspyyntöön kohta "ladattava"?

3. TILAT, SIJAINTI JA TURVALLISUUS

Toimintayksikkö sijaitsee Suomessa.

Palvelut tuotetaan palveluntuottajan tiloissa. Toimintayksiköllä on turvalliset ja asianmukaiset toimitilat, jotka sopivat terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan tässä palvelunkuvauksessa kuvattuun toimintaan. Jokaisella asuinyksikköön sijoitetulla lapsella on oma huone.

Palveluntuottajan tulee kiinnittää erityistä huomiota henkilökunnan ja lasten turvallisuuteen. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että henkilökunnalla on riittävästi koulutusta ja osaamista hoidollisiin, turvallisiin kiinnipitoihin ja lisäksi palveluntuottajalla tulee olla toimintaohjeet läheltä piti -tilanteiden ja mahdollisten väkivaltatilanteiden läpikäyntiin asianosaisten ja

tarvittaessa myös muiden sijoitettujen lasten kanssa. Asuinyksikössä tulee olla valmius eristämiseen.

Palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että työntekijöiden ja muiden asuinyksikköön sijoitettujen lasten turvallisuuden takaamiseksi asuinyksikössä tulee olla riittävästi koulutettua henkilökuntaa ympärivuorokautisesti.

Toimintayksiköllä on sisäisen ja ulkoisen uhan varalle kirjallinen turvallisuussuunnitelma, joka on osa henkilökunnan perehdytystä. Asuinyksikön henkilökunta huolehtii toimintavalmiudesta ja ohjaa asukkaita, kuinka toimia hätätilanteessa. (Sosiaalihuollon palvelujen turvallisuus, Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos (THL). Ohjaus 19/2016.) Palveluntuottajalla on laadittuna pelastussuunnitelma ja valmiussuunnitelma häiriötiloja ja poikkeusoloja varten.

4. SIOJITUS- JA HOITOPROSESSI

Palveluntuottaja antaa sijoitetulle lapselle tämän yksilöllisyyttä, turvallisuudentunnetta, yksityisyyttä ja osallisuutta kunnioittaen Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 1 §:n mukaiset kasvu- ja kehitysedellytykset. STM:n lastensuojelun laatusuosituksen (2019:8) mukaisesti palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan palvelussa asiakkaan oikeutta osallisuuteen ja länmukaiseen itsenäiseen päätöksentekoon sekä tukemaan asiakkaan mahdollisuutta itsemääräämisoikeuteen.

Palveluntuottaja on linjannut omissa toimintaperiaatteissaan noudattavansa

- 1) lapsen edun ensisijaisuutta
- 2) lapsen osallisuutta niin, että lapsella on oikeus iästä riippumatta ilmaista näkemyksensä kaikissa häntä koskevissa asioissa. Näkemys tulee ottaa huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. (YK:n lapsen oikeuksien sopimus).

Mikäli sijoitettavan lapsen tilanne sallii, voivat sijoitettava lapsi ja hänen läheisensä tutustua laitokseen ennen sijoituksen alkamista. Tarvittaessa palveluntuottaja sopii yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tai mahdollisen edellisen sijaishuoltopaikan kanssa siitä, miten lapsi siirtyy palveluntuottajan yksikköön.

Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lapselle laatimaa asiakassuunnitelmaa. Palveluntuottaja laatii lapsen asiakassuunnitelman perusteella tarkemman hoito- ja kasvatussuunnitelman.

Palveluntuottaja huolehtii lapsen perushoidosta ja huolenpidosta. Huolenpito sisältää terveydenhoidon sekä koulunkäynnin. Vaativassa laitoshoidossa palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että lapselle haetaan hänen yksilölliseen tarpeeseensa vastaavat koulu- ja terveydenhuollon palvelut huomioiden myös mahdollisen pedagogisen erityisen tuen tai psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarpeet. Palveluntuottaja huolehtii lapsen tarvitseman kuntoutuksen järjestämisestä ja osallistuu tarpeen mukaan lapsen kuntoutukseen. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että lapselle haetaan hänelle kuuluvat tuet ja palvelut.

Toimintayksikössä on kuvattu kirjallisesti hoidon ja kuntoutuksen sisällöt, mistä erityisyys koostuu, miten hoitoprosessi etenee ja millaisia menetelmiä on käytössä. Tarvittaessa todenneettava.

Palveluntuottaja turvaa lapsen riittävän ja monipuolisen ravinnonsaannin (huomioiden erityisruokavaliot) ja riittävän levon. Laitoksen ruoka- ja nukkumaanmenoajat ovat säännölliset. Palveluntuottaja sitoutuu edistämään lapsen terveellisiä elämäntapoja ja sitoutuu huolehtimaan lapsen fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista. Palveluntuottaja tukee lasta harrastusten, sosiaalisen vuorovaikutuksen, ikätasoisien vastuun ottamisen, elämäntaitojen opetteluun sekä kehityksen osalta. Kasvatus- ja hoitotyössä huomioidaan lapsen kulttuuriset tai uskonnolliset lähtökohdat. Palveluntuottaja huolehtii, että lapsella on asianmukaiset ja ikätasoiset varustukset, kuten vaatteet, jalkineet ja harrastus- ja urheiluvälineet.

Yksikkökohtaisesti lapsilla on oltava käytössään tabletti tai kannettava tietokone, joilla he voivat olla yhteydessä viranomaisiin ja muihin heille tärkeisiin palveluverkostoihin. Tätä varten käytössä on oltava internet-yhteys sekä soveltuva videopuhelusovellus.

Palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lastensuojelulaitoksessa, jossa sijoitetun lapsen hoito ja huolenpito järjestetään, laaditaan yleinen hyvää kohtelua koskeva suunnitelma osana omavalvontasuunnitelmaa. (Lastensuojelulaki 61 b § (2019/542))

4.1 Omaohjaajat

Jokaisella lapsella on kaksi (2) nimettyä omaohjaajaa, jotka tarjoavat lapselle turvallisia ja pysyviä aikuissuhteita, lämpöä ja kunnioittavaa kohtelua. Omaohjaajasuhde on kasvatuksellinen, hoidollinen ja lasta kannatteleva suhde, joka tarjoaa lapselle mahdollisuuden psyykkiseen ja sosiaaliseen kuntoutumiseen.

Lapsen omaohjaaja(t) pitävät säännöllisesti yhteyttä lapsen perheeseen kertoen esimerkiksi lapsen kuulumisista, arjen sujumisesta ja koulunkäynnistä. Omaohjaajat tekevät säännöllistä ja suunnitelmallista yhteistyötä lapsen vanhempien ja muiden lapselle läheisten henkilöiden sekä viranomaisverkoston kanssa.

4.2 Perhetyö

Vaativassa laitoshoidossa lasta ja lapsen perheen välistä vuorovaikutusta tuetaan säännöllisesti tehtävällä perhetyöllä. Perhetyön tulee sisältää tapaamisia perheen kanssa laitoksen tiloissa tai muussa sovitussa paikassa (mahdollisuuksien mukaan myös perheen kotona), ja sen pitää olla asiakassuunnitelman sekä hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaista.

Perhetyöhön tulee olla nimettynä työntekijät, jotka voivat olla osa henkilöstömitoitukseen sisältyvää työryhmää. Säännöllisen perhetyön lisäksi laitoshoidon henkilökunta pitää perheeseen aktiivisesti yhteyttä lapsen arjen asioiden osalta lapsen ja perheen tilanteen huomioiden. Palveluntuottaja huolehtii, että perhetyötä tekevällä työntekijällä on tehtävään soveltuva koulutus ja osaaminen.

4.3 Lapsen itsenäistyminen tai siirtyminen pois laitoksesta

Palveluntuottaja tukee lapsen suunnitelmallista siirtymistä seuraavaan elämänvaiheeseen kuten kotiutumista, toiseen sijaishuoltopaikkaan siirtymistä tai itsenäistymistä. Palveluntuottaja sitoutuu hoitamaan yksikköön sijoitettua lasta siihen asti, kunnes lapsi siirtyy yksiköstä muualle, kuitenkin vähintään sopimuksenmukaisen irtisanomisajan (1 kk). Kaikki lapselle sijoituksen aikana ostetut vaatteet, apuvälineet, harrastusvälineet ja henkilökohtaiset tarvikkeet ovat lapsen omaisuutta ja ne annetaan lapselle mukaan.

Vaativassa laitoshoidossa huolehditaan lapsen kasvatuksesta ja taitojen opettamisesta lapsen ikä- ja kehitystason mukaisesti. Laitoksen tulee huolehtia siitä, että itsenäistymistyöskentely aloitetaan täysi-ikäisyyttä lähestyvän lapsen kanssa riittävän

ajoissa. Itsenäistyvää lasta autetaan sopivan asunnon löytämisessä, ja hänen kanssaan opetellaan asumiseen liittyviä taitoja, kuten ruuanlaittoa, kodin puhtaanapitoa ja vaatehuoltoa sekä opetellaan rahankäytön suunnittelua ja haetaan tarvittaessa hänelle kuuluvat taloudelliset etuudet yhdessä. Häntä autetaan löytämään sopiva koulutus- tai työpaikka, tai muu päivätoimintapaikka.

Itsenäistymistyöskentelyn myötä nuorella tulee olla sellaiset perustiedot ja taidot, jotka tukevat nuoren siirtymistä vaativasta laitoshoidosta itsenäisempään asumiseen tai muuhun nuoren tarpeita vastaavaan asumismuotoon. Taitoja opetellaan myös niiden nuorten kanssa, jotka muuttavat laitoksesta takaisin vanhempien tai muun läheisen luokse. Jälkihuoltoa suunnitellaan yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa ja se on kirjattuna asiakassuunnitelmaan.

5. POISSAOLOT LAITOKSESTA JA KARKAAMISTILANTEET

Kotiviikonloput ja muut poissaolojaksot laitoksesta vanhempien luo tai muualle suunnitellaan yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Lapsella on mahdollisuus palata yksikköön, jos kotiharjoittelu tai muu jakso ei suju suunnitelmien mukaan. Lasta ei sijoiteta tilapäisesti muihin palveluntuottajan laitoksiin/yksiköihin lomien, tilajärjestelyiden tms. syiden vuoksi.

Palveluntuottajan on merkittävä kaikki hoitovuorokausihintaan vaikuttavat poissaolot laskuun ja pidettävä niistä kirjaa. Poissaolojen osalta laskutuksen tarkemmat ehdot on määriteltävä puitesopimuksessa.

Palveluntuottajalla on kirjallinen toimintasuunnitelma mahdollisten karkaamisten varalta. Toimintasuunnitelma on tarvittaessa tilaajan saatavilla.

Palveluntuottaja sitoutuu ilmoittamaan välittömästi lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tai virka-ajan ulkopuolella päivystävälle sosiaalityöntekijälle, mikäli lapsi tarvitsee sairaalahoitoa, poistuu luvatta yksiköstä tai ei palaa sinne sovitusti.

Palveluntuottaja vastaa ensisijaisesti lapsen aktiivisesta etsimisestä ja hakemisesta viipymättä takaisin yksikköön tai järjestää muutoin lapsen paluun takaisin hoitopaikkaan. Tilaajalle karkaamistilanteesta mahdollisesti aiheutuvat lisäkustannukset, kuten karkaavien lasten turvassa pitämisestä pois hakemista odottaessa tai kuljettamisesta yms. palveluista laskutetaan tai vähennetään palveluntuottajalle maksettavista hoitovuorokausihinnoista.

Lasten kuljettamisessa on aina oltava mukana kasvatus-, terveys- tai sosiaalialan koulutuksen saanut työntekijä. Sosiaalityöntekijä/ sosiaalipäivystys voi pyytää poliisilta virka-apua sijaishuoltopaikastaan luvatta pois olevan lapsen löytämiseen.

6. LAADUNHALLINTA

Palveluntuottaja kerää asiakaspalautetta mm. lapsilta, perheiltä ja sidosryhmiltä (mm. varhaiskasvatus, koulu) säännöllisesti vuosittain ja esittää yhteenvedon palautteista tilaajalle pyydettäessä. Palveluntuottaja sitoutuu kehittämään palvelun sisältöjä ja laatua yhteistyössä tilaajan, perheiden ja muiden puitesopimuskumppaneiden kanssa sopimuskaudella.

Palveluntuottajalla on käytössä vastaavan johtajan antamat kirjalliset ohjeet asiakastietojen käsittelystä ja noudattavista menettelytavoista ja palveluntuottaja on nimennyt tietosuojavastaavan seuranta- ja valvontatehtävää varten (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021, 20 §).

Toimintayksikössä tarjottava ruoka on riittävää, monipuolista ja Ruokaviraston määrittelemien ravitsemussuosituksen mukaista erityisruokavaliot ja lapsen iän huomioon ottaen. Yksikössä kuunnellaan myös lasten ruokatoiveita.

Palveluntuottajalla on yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 6 § mukainen omavalvontasuunnitelma, ja se on kaikkien nähtävillä. Lisäksi palveluntuottajalla on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 19 h §:n mukainen omavalvontasuunnitelma sekä kirjallinen pelastussuunnitelma, jotka ovat pyydettäessä tilaajan saatavilla. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että kaikki kirjalliset materiaalit päivitetään vuosittain ja aina tarvittaessa.

Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämiseen on käytössä perehdytysohjeet ja yksikössä on kirjallinen perehdytysuunnitelma. Toteutunut perehdytys dokumentoidaan.

Lastensuojelulaitoksella on kirjallinen lääkärin allekirjoittama lääkehoidon toteuttamissuunnitelma. Palveluntuottajan tulee huolehtia, että jokaisella hoito- ja kasvatushenkilökunnan työntekijällä, joka osallistuu yksikköön sijoitettujen lasten lääkehoitoon, tulee olla STM:n turvallinen lääkehoito-oppaan mukainen lääkehoitoon liittyvä osaaminen. Lisäksi palveluntuottaja huolehtii siitä, että lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeiden säilytys on varmistettu STM:n ohjeistuksen mukaisesti.

Toimintayksiköllä on kirjallinen lääkehoidon toteuttamissuunnitelma ja lääkehoidon osaaminen ja toteuttaminen on varmistettu sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen (Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu, 2021:6) mukaisesti. Suunnitelma on todennettava tarvittaessa ennen sopimuksen allekirjoitusta.

7. DOKUMENTOINTI JA RAPORTOINTI

Jokaiselle lapselle on laadittu hoito- ja kasvatussuunnitelma, joka on osa asiakassuunnitelmaa, ja joka tarkistetaan säännöllisesti vuosittain ja aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa.

Lapsen tilanteesta raportoidaan kuukausittain päivittäisraporttien kera kirjallisesti ja yhdessä lapsen kanssa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Mikäli tilaaja ottaa käyttöön arviointivälineitä tai –mittaristoja, toimintayksikkö sitoutuu mittariston käyttöönottoon ja säännölliseen toteutukseen. Arvioinnin toteuttamisesta sovitaan tarkemmin lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Palveluntuottajalta edellytetään valtakunnallisen Lasteri-rekisterin käyttöä heti kun se on valtakunnallisesti käytettävissä.

Toimintayksikön sähköisissä asiakastietojärjestelmissä olevia tietoja voidaan käsitellä vain kullekin työntekijälle annettujen henkilökohtaisten salasanoin suojattujen käyttöoikeuksien avulla.

Lapsen asiakirjoja säilytetään huolellisesti lukituissa paloturvallisessa kaapissa ja ne palautetaan sijoittajakuntaan hoitosuhteen päättyessä. Sosiaalihuollon asiakastiedot ovat salassa pidettäviä arkaluonteisia tietoja, ja niitä voidaan luovuttaa sivulliselle vain asiakkaan suostumuksella tai muun lakiin perustuvan oikeuden nojalla (Lakisosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 3 luku).

Toimintayksikössä on kirjallinen ohjeistus rajoitustoimenpiteistä ja niistä tehdään viipymättä lastensuojelulain mukaiset päätökset ja kirjaukset tilaajan antamien ohjeiden mukaisesti ja lain edellyttämät vaatimukset huomioiden (LsL 13.4.2007/417, luku 11).

Toimintayksikön säännöt ja seuraamukset on esitetty kirjallisesti ja ne ovat asianosaisten saatavilla. Säännöt käydään yhdessä lasten ja henkilöstön kanssa läpi säännöllisesti. Lisäksi säännöt käydään aina jokaisen lapsen kanssa läpi sijoituksen alussa.

8. JÄLKIHUOLTOJATKUMO

Tarjoaja voi halutessaan tarjota jälkihuoltojatkumoa. Ehtona on, että tarjoaja on ensin tarjonnut ympärivuorokautista laitoshoidoa ja täyttää sille asetetut ehdottomat laatuvaatimukset sekä jälkihuoltoa koskevat vaatimukset.

Jälkihuoltojatkumo on tarkoitettu 18–24 -vuotiaalle nuorelle. Jälkihuoltojatkumopalvelua antaa toimintayksikkö, jossa nuori on ollut sijoitettuna. Jälkihuoltojatkumon käyttöönotosta päättää kunnan sosiaalitoimi. Jälkihuoltotyöskentelyssä toteutetaan nuoren asiakassuunnitelmaa, sekä siinä asetettuja tavoitteita. Toimintayksikön henkilökunta tukee nuorta sitoutumaan omaan suunnitelmaansa ja toimimaan sen mukaisesti. Tavoitteena on nuoren itsenäistymisen tukeminen asumiseen, arkielämän perusasioista huolehtimiseen, opintoihin, työllistymiseen ja muihin nuoren yksilöllisiin tarpeisiin liittyviin kysymyksiin. Henkilökunta myös tukee nuorta tärkeiden ihmissuhteiden verkoston vahvistamisessa siten, että lapsen/nuoren oma verkosto pystyy tukemaan lasta/nuorta jälkihuollon aikana ja sen loputtua.

Työskentelyssä palveluntuottajalla on raportointivastuu asiakkaan asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Nuoren jälkihuoltosuunnitelman tavoitteita ja sisältöä tarkistetaan yhdessä nuoren, hänen lähiohjaajansa ja sosiaalityöntekijän kanssa säännöllisesti. Toimintayksikön tulee olla yhteydessä nuoren asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään, jos sopimukseen tulee muutoksia tai nuoren tilanne sitä vaatii. Sosiaalityöntekijä määrittää nuoren palvelutarpeen palvelun aikana.

8.1 Sijoitus jälkihuoltona

Palvelua tarjotaan erityistilanteissa nuorille, jotka eivät kykene tai joilla ei ole mahdollisuutta itsenäiseen asumiseen. Lastensuojelun laitoshoidon ehdottomat laatuvaatimukset ovat voimassa myös, kun/jos nuori sijoitetaan jälkihuoltona. Tällöin nuori jää asumaan yksikköön jälkihuoltosuunnitelmassa määritellyksi ajaksi. Sijoituksesta jälkihuoltona tehdään erillinen päätös ja vuorokausihinta on korkeintaan 80 % tarjotusta yksikön vuorokausihinnasta.

8.2 Jälkihuoltotukityö

Jälkihuoltotukityö on tarkoitettu 18–24 -vuotiaalle nuorelle. Jälkihuoltotukityötä tekee laitos, jossa nuori on ollut huostaanotettuna tai sijoitettuna. Jälkihuoltotukityön käyttöönotosta päättää tilaaja.

Tavoitteena on nuoren itsenäistymisen tukeminen asumiseen, arkielämän perusasioista huolehtimiseen, opintoihin, työllistymiseen ja muihin nuoren yksilöllisiin tarpeisiin liittyvissä kysymyksissä. Nuorten itsenäistymistä tukeva työ tapahtuu aina nuoren tarpeen mukaan. Työskentelyssä on huomioitava, että se perustuu aina sosiaalityöntekijän arvioon ja päätökseen sekä ottaa huomioon asiakkaan asiakassuunnitelman ja siinä asetetut tavoitteet.

Jälkihuoltotukityön kesto suunnitellaan 3-6 kuukauden jaksoissa. Asiakastapaamisten lisäksi tukityöhön sisältyy ympärivuorokautinen päivystys. Maksimissaan jälkihuoltotukityö kestää siihen asti kunnes nuori täyttää 25 vuotta.

Jälkihuoltotukityöstä tehdään erillinen päätös ja jälkihuoltotukityöstä sovitaan nuoren, nuoren asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja jälkihuollon ohjaajan kanssa. Samalla sovitaan työn tavoitteet ja sisältö, sekä tapaamismäärät viikossa tai kuukaudessa.

Jälkihuoltotukityön hinta sisältää asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisen ohjauksen, kotikäynnit ja puhelut, verkostoyhteistyön, työn sisällön ja tavoitteiden suunnittelun, matkakulut, kirjaamisen, raportoinnin sosiaalityöntekijälle ja loppuarvioinnin.

Palveluntuottaja laskuttaa tilaajaa kuukausittain jälkikäteen toteutuneen välittömän asiakastyön mukaan (laskutus 0,5 tunnin tarkkuudella, pyöristys lähimpään 0,5 tuntiin). Mikäli asiakastapaaminen ei toteudu sovitun mukaisesti, ei käynnistä makseta.

Jälkihuoltotukityössä ohjaajana toimii erityisesti nuorelle nimetty ammatillinen ohjaaja. Ohjaajalla on tukenaan ja varahenkilönä toinen ammatillinen henkilö. Mikäli jälkihuoltotukityön ohjaaja on osaston henkilökuntaa, hänen jälkihuoltotukityöhön antama työpanoksensa ei näy työvoiman vajeena osastotyössä.

Jälkihuoltotukityöskentely tapahtuu yksilö- tai parityönä asiakkaan tilanne ja avuntarpeen kesto huomioiden. Nuoren asioista vastaava sosiaalityöntekijä arvioi yksilö- tai parityön tarpeen. Työskentelyn toteutumista ja tarvetta arvioidaan tarvittaessa työskentelyn aikana.

Palveluntuottajan tulee olla yhteydessä tilauksen tehneeseen sosiaalityöntekijään, jos tehtyyn tilaukseen tulee muutoksia tai asiakkaan tilanne sitä edellyttää.

Palveluntuottaja lähettää kirjallisen raportin toteutuneista tapaamiskerroista ja palvelun sisällöstä vastuusosiaalityöntekijälle kerran kuukaudessa ja aina pyydettyäessä. Jokaisen asiakastapaamisen sisältö kirjataan. Dokumentoinnin tulee sisältää konkreettisia havaintoja nuoren arjesta työskentelyn viitekehyksestä käsin. On tärkeää kirjata tapahtuneet myönteiset muutokset ja työssä onnistumiset sekä huolenaiheet tai työskentelyn esteet.

Palvelun toteutumista ja työskentelyä arvioidaan yhteistyössä vastuutyöntekijän kanssa. Palveluntuottaja arvioi työskentelyn vaikuttavuutta ja tavoitteiden saavuttamista yhdessä asiakkaan kanssa. Muutostarpeista tai työhön liittyvistä ongelmista ollaan välittömästi yhteydessä vastuutyöntekijään.

Tiedot ovat salassa pidettäviä ja asiakkaalla on oikeus saada tietoja häntä koskevista dokumenteista. Asiakkaan asiakirjoja säilytetään huolellisesti lukituissa tiloissa ja ne palautetaan tilaajalle työskentelyn päättyessä. Sähköisistä asiakastietojärjestelmistä poistetaan kaikki asiakkaan asiakirjat työskentelyn päättyessä.

9. KOULUNKÄYNTI SIIJOITUKSEN AIKANA

Opetus on joko kunnan opetustoimen järjestämää tai palveluntuottajalla on perusopetuksen järjestämislupa. Lataa lyhyt kuvaus koulunkäyntimahdollisuudesta, mikäli sellainen on. Ei ole ehdoton vaatimus, tieto pyydetään informatiivisena tietona.